

Sammanfattning för allmänheten – Stockholmsprogrammet

Inledande översikt

Stockholmsprogrammet omfattar endast Stockholms län. Regionen står för en betydande del av den ekonomiska tillväxten och värdeskapandet i Sverige. Hälsa, vård, omsorg, gröna transporter och bostäder samt avancerad produktion och material har identifierats som styrkeområden.

Utmaningar i regionen utgörs av brist på bostäder och kapacitetsproblem i infrastrukturen, en växande befolkning som belastar miljön, inomregionala skillnader mellan olika befolkningsgrupper inom exempelvis utbildning, entreprenörskap, sysselsättning och arbetslöshet. Innovationssystemet tappar i konkurrenskraft vilket har varit särskilt tydligt inom bland annat Life Science och investeringar i FoU har minskat. En annan utmaning är att företagandet i ett europeiskt perspektiv är relativt lägre i regionen. Hinder för tillväxt är exempelvis den internationellt sett låga graden av entreprenörskap, regelverk och företagsklimatet. Innovations- och företagsfrämjande systemet är något svagare när det gäller stöd till befintliga företag i tillväxtprocesser. För att möta utmaningarna är hållbar stadsutveckling det övergripande målet i Stockholms operativa program. Sammanhållna strategiska satsningar där insatser kompletterar och förstärker varandra ska bidra till ett helhetsperspektiv vilket ses som en förutsättning för ekonomisk, miljömässig och social geografisk sammanhållning.

Fakta om programmet

Tillväxtverket har regeringens uppdrag att administrera programmets genomförande, vilket främst innebär att informera om programmet, arrangera utlysningar, följa projekt under genomförandet samt betala ut EU-medlen. Stockholms operativa program har ett insatsområde, *Huvudstadsregionens särskilda utmaningar*, med en sammanlagd budget på 326 miljoner kronor (35 miljoner euro). Till den summan tillkommer minst lika mycket offentlig och privat medfinansiering vilket innebär en sammanlagd budget på ca 650 miljoner kronor (70 miljoner euro).

Programmet innehåller ett insatsområde med tre investeringsprioriteringar som ska bidra till att stärka förutsättningar för hållbar tillväxt och utveckling i Stockholmsregionens urbana miljöer och till fler växande, innovativa företag genom investeringar inom områdena:

- Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation (Tematiskt mål (TM)1)
- Öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag (TM 3)
- Stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer (TM 4)

En central utgångspunkt för programgenomförandet är samspel och förankring hos regionens aktörer enligt den så kallade Stockholmsmodellen. Den innebär att aktörerna tar en proaktiv roll och blir initiativtagare och ägare av insatser. Genom Stockholmsmodellen har flera projekt koordinerats med parallella utlysningar och systemprojekt inom Socialfonden. insatserna kopplar an till Stockholms styrkeområden, däribland hälsa- och Life science, miljöteknik och transport, IKT, kunskapsintensiva

företag samt kulturella och kreativa näringar. Samtliga projekt ska ha bäring på hållbar stadsutveckling.

Under programperioden har 19 projekt blivit beviljade och tillsammans gör de anspråk på nästan 90 procent av totalbudgeten. Projekten drivs av exempelvis kommuner, universitet, regionen, kluster och näringslivsorganisationer. Drygt 30 procent av den totala budgetramen har utbetalats. Prioriterade investeringar inom TM 1 knyter ihop näringslivet med akademi. Ett par projekt är inriktade på life science och vård, en satsning handlar om att koppla ihop konstnärliga sektorer så som film och teater med aktörer inom stadsplanering och ett projekt handlar om hållbarhet och livsmedel. Ett projekt arbetar med öppna data och ett syftar till att underlätta utbyte mellan akademi och näringsliv. Prioriterade insatser inom TM 3 attraherar riskkapital till regionen, främst inom life science-området, samt ökar internationaliseringsmöjligheterna för växande innovativa små och medelstora företag (SME). Ett projekt inom TM 3 har avslutats. Prioriterad investering inom TM 4 är ett sammanhållet initiativ inom bostadssektorn, med akademien som förmedlande länk, där miljöteknikföretag spelar en huvudroll för hållbar stadsutveckling vid nybyggen och renoveringar av bostadsområden i miljonprogrammet.

Den största satsningen i Stockholmsprogrammet utgörs av en ägarkapitalfond som för programperioden 2014–2020 har en total finansiering om 160 miljoner kronor (17,2 miljoner euro), varav 80 miljoner kronor (8,6 miljoner euro) från ERUF och 80 miljoner kronor (8,6 miljoner euro) i nationell medfinansiering. Tillväxtverket tecknade 2015 avtal med Almi Invest Stockholm AB som utförare och förvaltare av fonden. Pengarna ska investeras som ägarkapital i SME med tillväxtpotential och som huvudsakligen befinner sig i en tidig utvecklingsfas. Investeringarna ska göras tillsammans med privata aktörer som kommer att investera minst lika mycket pengar i företagen som fonden. Satsningen förväntas att bidra till att cirka 45 företag får tillgång till ägarkapital, vilket förväntas skapa minst 150 arbetstillfällen. Hittills har fonden investerat i 36 bolag om totalt 91,4 miljoner kronor (9,8 miljoner euro).

Aktuellt under året

I syfte att konsolidera satsningarna riktades en utlysning för projekt som genomfört en uppstarts- och fortsättningsetapp inom tematiskt mål 1, där två projekt beviljades, och 3, där ett projekt beviljades. Projekten inom TM 1 ska sprida resultat av tidigare arbete med företag inom KKN samt till att undersöka förutsättningar för det fortsatta arbetet för att främja företagandet inom filmbranschen och det andra projektet ska främja tillväxten hos SME i livsmedelssektorn genom innovation och företagsutveckling samt brygga över resultaten till ordinarie verksamhet. Projektet inom TM 3 utvecklar och befäster metoder för att kommunicera investeringsmöjligheter i SME till utländska investerare. Hösten 2019 öppnades en utlysning inom TM 1,3 och 4 som resulterade i fyra, fem respektive en ansökan. Som en följd av aktivt mobiliseringsarbete inför utlysningarna, där behov i regionen och ERUF:s roll diskuterades, återfanns ett par nya aktörer bland sökanden, exempelvis Stockholms Universitet och Energikontoret.

Tillväxtverket gjorde insatser för att öka medvetenheten om Transnationell komponent, ett tilläggsprojekt som möjliggör internationellt samarbete inom ramen för Östersjöstrategin, bland projektägarna. En aktör har bestämt sig för att söka.

En portföljanslys genomfördes i syfte att sprida resultat samt att erbjuda ett verktyg för strategisk planering av det fortsatta programgenomförandet. Analysen synliggjorde resultat och nyttor som ERUF bidragit till i regionen samt visade på potentiella strukturförändringar som projekten kan bidra till. Resultaten har spridits internt på

Tillväxtverket samt till Strukturfondspartnerskapsledamöter.

Tillväxtverket har regeringens uppdrag att administrera programmets genomförande, vilket främst innebär att informera om programmet, arrangera utlysningar, följa projekten under genomförandet samt betala ut EU-medlen.